

E-Notat 12.05.2011

Fra : Ann-Kristin Molde

Til : Prorektor

Organisasjon for doktorgradskandidater

UiB er per i dag det eneste universitetet (unntatt sannsynligvis Bodø, som vi ikke har helt oversikt over) som ikke har noen egen organisasjon for doktorgradskandidater og eventuelt også andre midlertidig vitenskapelig tilsatte (jf. nedenfor). Det er jo ikke særlig bra. Det fantes tidligere en organisasjon, SIFUB, men den forsvant med ildsjelene:

<http://www.uib.no/sifub/> Da jeg og noen andre tok initiativ til STIP-HF (www.stip-hf@uib.no) på slutten av høsten i 2007, vurderte vi først å få opp igjen SIFUB, men kom til at vi så et større behov for å få grepet fatt i forskerutdanningen på fakultetsnivå. Senere har Mat.Nat. fått opp et fakultetsutvalg, og jeg vet om en person på Psykologisk som vurderer å satse på det samme. Også ved SV og kanskje også andre steder har det vært gjort forsiktige forsøk. Det ideelle er imidlertid å ha slike utvalg eller organisasjoner både på fakultetsnivå og universitetsnivå, der sistnevnte da blir medlemsorganisasjon i SiN.

Et problem med organisasjoner som inkluderer doktorgradskandidater, er at folk er travle og er der i en kortere periode. Det kan dermed lett bli dårlig kontinuitet og bli en situasjon der ting faller sammen når ildsjelene forsvinner. Og det krever gjerne mer enn normal ildsjel-energi for å få startet opp noe nytt, ikke minst for travle doktorgradskandidater, slik at det lett ikke skjer. I denne situasjonen kommer institusjonene inn som et mulig stabilt element, som kan bidra til å gi slike organisasjoner mer solide rammer å utøve virksomheten i, slik at de blir mindre personavhengige og også lettere vil kunne få gjort ting (f.eks. ha tilgang på penger til lett servering på et seminar).

Mitt overordnede synspunkt nå som på fellesmøtet i slutten av 2009, er dermed at selv om ingen doktorgradskandidater eller andre bør bli "tvunget" til å bli med i noe utvalg/organisasjon, kan institusjonen, i vårt tilfelle UiB og fakultetene, gjøre svært mye for å tilrettelegge for slikt arbeid i form av å få på plass gode rammer.

SiN har nylig gjennomført to undersøkelser av betydning for dette:

<http://stipendiat.no/no/documents/other>. Rapporten fra den ene, "Undersøkelse blant medlemsorganisasjonene i SiN våren 2011" er en ganske detaljert gjennomgang av dagens medlemsorganisasjoner i SiN, deriblant med tips om hva institusjonene kan gjøre for å tilrettelegge (spørsmål 11). Svarene på sistnevnte spørsmål oppsummeres slik: "Det flest peker på, er ønsket om å bli trukket inn i relevante beslutningsprosesser og få uttale seg om viktige saker, både gjennom å komme med høringsuttalelser og gjennom dialog med ledelsen også på mer uformelle møtearenaer. Utover dette trekkes behovet for (gode nok) ordninger for driftsmidler og/eller kompensasjon frem av flere. Også administrative

støttefunksjoner er viktige. Tre av organisasjonene trekker frem at det ville vært til hjelp om institusjonen gjorde det lettere å få kontakt med flest mulig doktorgradskandidater eller mva-er, gjennom blant annet e-post-lister. En av organisasjonene peker ellers på at de selv som organisasjon har hatt stor nytte av god oppfølging fra forskningsadministrasjonen."

Den andre rapporten, "Demokratiske muligheter blant doktorgradskandidater", er basert på den undersøkelsen blant universitet og høyskoler som UiB også var med i. Vi venter nå på at denne skal behandles i UHR-FU, forhåpentligvis i juni, med tanke på eventuell utsending til norske universitet og høyskoler. I denne rapporten har SiN anbefalinger blant annet basert på innspillene ovenfor, men i tillegg spesifiserer vi hva som kan være ok kompensasjon, som 4 uker årlig for leder, 3 uker for sekretær og andre med spesielle funksjoner og 2 uker for andre. Dette er da i overensstemmelse med det som er vanlig en del steder (men det finnes også til dels mye dårligere forhold).

Disse summene kan da, slik jeg ser det, være et mulig utgangspunkt for en ordning for kompensasjon i fakultetsutvalg ved UiB og eventuelt også for UiB-organisasjonen, hvis den skal være en "vanlig" organisasjon. Hvis vi derimot mer ser for oss en UiB-organisasjon som mer bare møtes av og til, med basis i de mer arbeidende fakultetsutvalgene, er det mulig at kompensasjonen ikke trenger å være like stor for å være med der.

Selv ser jeg kompensasjon som en nøkkelfaktor for å få opp slike utvalg/organisasjoner over hele UiB, inkludert en overordnet, særlig om den kan gis slik at doktorgradskandidatene får frigjort tid til nettopp slikt organisasjonsarbeid. Om det nå er vedtatt (har ikke fått sjekket om det er det alt) at alle doktorgradskandidater skal bli tilbudt pliktarbeid, er dette et godt utgangspunkt for dette, ved at folk da bør kunne ha slikt organisasjonsarbeid som deler av sitt pliktarbeid (slik at disse personene da får redusert mengden annet arbeid), noe som da kan sees knyttet opp mot utvikling av overførbare ferdigheter. For personer som ikke har pliktarbeid eller ikke har plass til mer i pliktarbeidsåret, blir da forlengelse, eventuelt honorar, en mulighet, slik at systemet i hvert fall ikke baserer seg på at noen må gjøre slikt arbeid "på fritiden" eller på bekostning av forskningen.

En annen nøkkelfaktor er at det ved både hvert fakultet (som går inn for det) og UiB sentralt bør vedtas at slike organisasjoner/utvalg får bli et formelt høringsorgan, pluss at de blir aktivt involvert i saker, både i kommunikasjon av forskningsadministrasjon og gjennom uformelle treff ved henholdsvis fakultets- og universitetsledelse. Om alle utvalgene/organisasjonene i tillegg sikres tilstrekkelig driftsmidler til å kunne arrangere ting, pluss får tilstrekkelig hjelp til å klare administrative ting (e-post-lister eller lignende, rombestilling, osv.), skulle hoveddrammene være på plass.

Generelt ser jeg det slik at alle slike utvalg og organisasjoner bør ha egne vedtekter, som styrer driften. Vedtektene på de enkelte fakultetene bør imidlertid ikke trenge å være like, og dermed heller ikke strukturen og organisering av de ulike fakultetsutvalgene. STIP-HF og

utvalget på Mat.Nat. har f.eks. valgt ulik organisering på flere områder, deriblant i hvordan utvalget er sammensatt. Det viktige må være at dette er snakk om utvalg som i en eller annen forstand skal være fagpolitiske/universitetspolitiske/stipendiatpolitiske organ (sikret gjennom formelle rettigheter som høringsorgan) og samtidig også mer faglig-sosialt organ. De bør imidlertid selv kunne velge vekting av dette pluss hva som er hensiktsmessig oppbygging og virkemåte.

Det fakultetene kan gjøre for å tilrettelegge, er altså å gi bedre forhold til de eksisterende fakultetsutvalgene (til HF og Mat.Nat., STIP-HF ønsker f.eks. dobling av kompensasjonen opp til forslaget ovenfor) og få på plass rammer i form av rettigheter, økonomi og administrativ støtte på de andre fakultetene for så å invitere doktorgradskandidatene til møte(r) om hvorvidt de ønsker å gripe fatt i denne muligheten. Ønsker nok doktorgradskandidater det, er det bare å ha et konstituerende møte og komme i gang, med rammene på plass fra dag en, deriblant både kompensasjon og driftsmidler.

På UiB-nivå er det også naturlig at la medlemmene i det første utvalget/organisasjonen selv bestemme sine egne vedtekter, men med samme oppgaver som ovenfor, bare på UiB-plan. Men her bør man i forkant finne ut hva slags organ det skal være i form av hvilke grupper det skal representere. Som man kan se av spørsmål 1 i SiNs rapport om undersøkelse blant medlemsorganisasjonene, varierer dette i stor grad blant medlemsorganisasjonene i dag.

Jeg ser for meg tre hovedmuligheter, som alle er representert blant medlemsorganisasjoner i SiN i dag:

- 1) Dette er et organ som dekker doktorgradskandidater, forstått som alle som går på forskerutdanningen ved UiB (både interne og eksterne). Det kan da f.eks. bestå av en (ev. to) representanter fra hvert av fakultetsutvalgene. Der det ikke finnes noe fakultetsutvalg (ennå), kan fakultetet (foreløpig) være representert med representanter i forskerutdanningsutvalg eller lignende på fakultetsnivå.
- 2) Dette er et organ for alle doktorgradskandidater pluss post doc og andre med doktorgrad. Dette kan f.eks. da bestå av en person fra hvert fakultetsutvalg for doktorgradskandidater pluss f.eks. noen (etter valg eller fast system) fra andre kategorier.
- 3) Dette er et organ for alle midlertidig vitenskapelig tilsatte ved UiB, altså et gruppe B-organ (men kan ha som tillegg eksterne doktorgradskandidater). Dette er ordningen ved UiO. Fordelen ved det er at universitetsstyrerepresentanten for gruppe B får et eget råd å basere seg på. Og generelt mener jeg at det ville være hensiktsmessig. En ulempe er imidlertid at denne gruppen er veldig bred og heterogen, fra ex.phil-lærere til forskere på n-te året, og det dermed kan bli veldig mye å skulle jobbe målrettet med. Til dels er det også store motsetninger innad i gruppen.

På en måte støtter jeg alternativ 3, med tanke på å få en bedre ordning rundt universitetsstyrerepresentant. Men med tanke på forskerutdanningens og doktorgradskandidatenes beste tenker jeg at alternativ 1 kanskje er å foretrekke. Dette kan da sees som oppbygging av et demokratisk system for alle som går på forskerutdanning ved UiB, både på universitetsnivå og fakultetsnivå, slik det finnes tilsvarende system for de som går på annen utdanning her (bachelor- og masternivå).

Når det så gjelder SiN, er det hensiktsmessig om UiB normalt har en person med i styret (jeg vet ikke om dette vil gå for førstkommande år, fordi jeg ikke vil stille til gjenvalg og jeg ikke ennå vet om andre som vil, men normalt sett bør UiB ha en der). Generelt tilrettelegger UiB ellers for SiN (jf. igjen rapporten basert på undersøkelsen blant universitet og høyskoler) nettopp ved å tilrettelegge for medlemsorganisasjonene i SiN, pluss å gi tilleggskompensasjon for styremedlemmet (anbefales av SiN å gi dette etter samme satser som ovenfor). Dette vil da imidlertid gjelde maks en person i året.